

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Leviticus 25, 8 - 13
Biddag

Broeders en zusters, we zijn hier vanavond voor de troon van de Here samengekomen om een zegen te vragen over het nieuwe seizoen van zaaien en oogsten en over de arbeid van onze handen. We geloven dat wij bij al ons werk volkomen afhankelijk zijn van de zegen van de Here. Van dat geloof zullen we dan straks, na de zegengroet van de Here zingen met de woorden van Psalm 127 de verzen 1 en 2. Diezelfde afhankelijkheid willen we nu ook gaan uitspreken in ons votum. We zullen daarbij gaan staan en ons hart op de Here richten.

1. **Lied : Psalm 127 : 1 en 2**
2. **Gebed voor de opening van het Woord**
3. **Schriftlezing: Leviticus 25 : 1 - 22**
4. **Lied : Psalm 126 : 2**
5. **Tekst : Leviticus 25 : 8 - 13**
6. **Belijdenis van ons geloof met de woorden van de Apostolische Geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 3**
7. **Dankzegging en voorbede**
8. **Slotzang : Psalm 67 : 1 en 3 (dat onze God, die ons steeds zegen, alle eer ontvangt)**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein, Twee maal per jaar komen we als gemeentes op een doordeweekse dag samen om te bidden tot de Here in verband met ons dagelijks levensonderhoud. In dit goede gebruik, zit echter wel een gevaar. Een gevaar dat zeker in onze tijd van verwereldlijking alleen maar groter is geworden. Namelijk dat we het geestelijke en het alledaagse leven uit elkaar gaan halen. Dan is de zondag er in verband met onze zonden, de vergeving ervan door de Here Jezus en de aansporing om meer naar de geboden van de Here te leven. En die twee diensten voor gewas en arbeid staan daar in feite los van.

Onze tekst van vanavond leert ons radicaal af te rekenen met die gedachte. Er is niet een geestelijk leven en een aards leven. Het leven is één. Er is geen plekje in de schepping en geen minuut in ons leven of de Here zegt: het behoort Mij toe.

Deze eenheid tussen het alledaagse leven en het geestelijk leven komt ook sterk tot uiting in de instelling van het jubeljaar. Daar willen we dan ook vanavond bij stilstaan als voorbereiding op ons gebed.

In bedien u vanavond het woord van de Here over **het jubeljaar**. En we zullen daarbij op drie dingen letten:

1. De betekenis van het jubeljaar

2. de vreugde van het jubeljaar

We zullen dus eerst letten op het betekenis van het jubeljaar. De instelling van het jubeljaar en het sabbatsjaar zijn voor ons niet zo eenvoudig te begrijpen. Onze economie is een totaal andere dan die van Israël. Wij hebben een economie die heel gemengd is. Een klein gedeelte van de beroepsbevolking verdient nog maar zijn brood in de landbouw. Met akkerbouw, tuinbouw of veeteelt. De meeste mensen werken in de dienstverlening. En verder is de industrie een belangrijke werkverschaffer. Maar in Israël leefde bijna iedereen van wat zijn akker en wijngaard opbracht. Men leefde veelal op en van het land. Denkt u zich dan eens in, wat het gebod van het sabbatsjaar en het jubeljaar moet hebben betekend in een samenleving als die van Israël, waar bijna iedereen in de agrarische sector werkte. Het idee een heel jaar lang je land niet te mogen bewerken en er geen oogst van te mogen binnenhalen. Terwijl in dat jaar iedereen mocht eten van alles wat er spontaan op je akker was opgekomen. Het land was officieel wel van jou, maar in dat jaar kon je geen enkel eigendomsrecht laten gelden. Het land was van iedereen geworden. Van alle mensen en van de dieren.

Stel dat bij ons voor een jaar lang er niet gewerkt mocht worden op de landerijen. En de fabrieken een jaar werden gesloten. En alleen de meest noodzakelijke diensten open waren. Kortom dat de hele economie zo goed als stil komt te liggen, zoals vroeger op de zondagen. Kunt u zich dat voorstellen? Zou u daar voor voelen? Waarschijnlijk niet. Zeker niet als u een eigen bedrijf had. Maar voor Israël was dit het gebod van de Here. In elk zevende jaar moest er een rust zijn op als de sabbat. Een heel jaar hoefde er zo goed als niet gewerkt te worden, maar mocht men rusten. Zo wilde de Here het.

Eigenlijk moet je zeggen, dat heel het leven van Israël wordt beheerd door de sabbat. Waar andere volken een maandkalender hebben, overeenkomstig de stand van de maan, heeft Israël een wekenkalender. Het jaar en het leven worden beheerst door de rust van de sabbat. Door het rusten bij God. De sabbat is de dag van rusten en vreugde ervaren in de Here.

En dat is ook Gods bedoeling met de instelling van het sabbats- en jubeljaar. Heel dit hoofdstuk van Leviticus wordt eigenlijk door twee gedachten beheerst. De eerste is dat dit alles wat de mens heeft, ten diepste niet het eigendom van de mens is, maar dat hij alleen maar het vruchtgebruik heeft gekregen. Het land, het is van de Here. En de Here wil dat het land niet uitgemergeld en uitgebuit wordt, maar dat het land ook zijn rust krijgt.

En dat het volk van de Here beseft, dat de Here hun God is en dat de Here hun alles zal geven wat zij nodig hebben. Het eten dat Israël eet, heeft het van de Here ontvangen. Let u bijvoorbeeld maar eens op het tweede vers. Daar zegt de Here: 'Wanneer u in het land komt, dat Ik u geef, dan zal het land rusten, een sabbat voor de Here'. Wij zouden het waarschijnlijk veel juister vinden om mensen eerst maar eens een paar jaar te laten werken voor hun brood en dan mogen ze daarna uitrusten. Maar het eerste dat het volk moet doen als het het land Kanaän in bezit heeft genomen is het land laten rusten, zelf rusten en het doen met eten dat het land spontaan opbrengt. Eerst rusten in de Here en dan werken. Eerst met de Here beginnen en dan werken.

En in het jubeljaar, komen die beide elementen van de zorg van de Here voor zijn volk en het feit dat het land niet van de mensen is, maar van de Here nog scherper tot uitdrukking. Als er zeven jaarsabbatten zijn geweest, dus als er negenenveertig jaren verstreken zijn, dan zal het een jubeljaar zijn. Sommige mensen zeggen ook wel jobeljaar. De naam jobeljaar houdt verband met de bepaling die we in vers 9 lezen, dat het jubeljaar begint met het blazen op de ramshoren. Deze wordt niet alleen sjofar, maar ook wel jobel genoemd. Vandaar die naam jobeljaar.

Met het blazen op de ramshoren werd de komst van de Here aangekondigd. Net zoals bij de verschijning van de Here op de berg Sinäi, er luid bazuingeschal klonk, zo moest bij het begin van het jubeljaar op deze horen geblazen. Of zoals we ook wel kennen van de televisie, met name uit ridderverhalen. Daar wordt bij de komst van de koning op

trompetten geblazen. Het blazen op de ramshoorn betekent dus: de Here komt eraan om u, zijn volk te ontmoeten! Maak u klaar! Verootmoedig u voor uw God!

En zo verscheen het volk dan voor de Here. Uitgerekend op de grote verzoendag, die na de laatste oogst de wijnoogst, die in Israël zo ongeveer in augustus plaats vond, komt de Here om zijn volk te ontmoeten. En daar komen dan die twee elementen samen, waar ik het in de inleiding over het had. Het geestelijke en het aardse leven. Het feest van het jubeljaar begint met het herstel van het leven met de Here. Als al de zonden van het volk worden weggenomen en de hogepriester met het bloed van de offerdieren voor de Here verschijnt. En als de zondebok met de zonden van het volk de woestijn in gaat ten teken dat al de zonden zijn weggenomen.

En daarmee zijn we dan tegelijk bij het tweede punt. **De vreugde van het jubeljaar.** Het jubeljaar begint dus met de verlossing van de zonden. Met de bevrijding uit onze diepste ellende. Maar vervolgens krijgt die verlossing dan ook gestalte in wat er verder gebeurt in dat jaar. Die verlossing werkt door. Want zonden hebben vaak ook gevolgen voor ons gewone en alledaagse leven. Zou u bepaalde dingen in uw leven niet over willen doen? Met name dingen die u verprutst hebt. Dingen die door laksheid of nonchalance in de soep zijn gelopen. Bijvoorbeeld op het gebied van uw financiën. Wij krijgen dan meestal geen nieuwe kans.

Welnu in Israël kreeg men die kans wel. Nadat er door het offer op de grote Verzoendag de verhouding met de Here is hersteld. De zonden en tekortkomingen zijn vergeven. Krijgt die vergeving ook gestalte in wat er verder gebeurd. Want wie vanwege zijn fouten of vanwege tegenslag in de financiële zorgen was gekomen en zijn akker of zichzelf had moeten verkopen, kreeg in dat jaar zijn vrijheid of zijn grond weer terug. Ja, hij mocht echt een nieuw begin maken. Want als zijn heer hem liet gaan, zo weten we uit Deuteronomium 15 vers 14, dat moest hij hem met mildheid meegeven van zijn kleinvee, van zijn dorsvloer en van zijn perskuip.

Je zou kunnen zeggen dat het jubeljaar het jaar van de grote schuldsanering is. Waarin het geestelijke en aardse op een manier met elkaar verbonden zijn, zoals de Here dat alleen kan bedenken. Hij laat de mensen echt een nieuw begin maken met hun leven. Allereerst met Hem. De mens ontvangt genade en gunst van God in de vergeving van zijn zonden. Het leven met de Here is hersteld. Maar het herstel krijgt ook gestalte in het

maatschappelijke leven. Wie vroeger een vrij man was, wordt weer een vrij mens. En het land dat vroeger in bezit was geweest, komt weer terug in het bezit.

Een slaaf in eigenlijke zin werd men als Israëliet dus nooit. En je land verkopen, dat de Here jou en je nageslacht tot een erfdeel gegeven heeft, kun je dus ook niet. Als je jezelf verkoopt verkoop je voor een aantal jaren je mogelijkheid om te werken. En als je je land verkocht, verkocht je in feite een aantal jaren oogst. Maar nooit werd je echt van een ander en nooit raakte je je bezit definitief kwijt. Ook daarin komt tot uiting dat geen mens ooit echt van een ander is, maar dat we slechts van de Here zijn. En dat het land en de bezittingen die we hebben, nooit echt van ons zijn maar van de Here. Die ze in zijn gunst aan ons toevertrouwd, maar die ze ook van ons af kan nemen.

Zo moest het vijftigste jaar geheiligd worden. Een jaar toegewijd aan de Here. Een jaar waarin het leven hersteld werd. En een jaar waarin de drukte van de arbeid onderbroken werd en men nog duidelijker dan in andere jaren leefde uit de hand van de Here. Hij zou er voor zorgen dat er genoeg eten en drinken van het zesde jaar over was gebleven. Hij zou ervoor zorgen dat de wijnstok ook in dit jaar, ondanks dat hij niet gesnoeid werd, vruchten op zou brengen. Hij zou ervoor zorgen dat de graankorrels die bij het maaien in het afgelopen jaar op de grond waren gevallen, zouden ontkiemen en vrucht zouden dragen. Zo liet de Here zien, dat Hij niet afhankelijk is van onze inspanning om ons eten te geven. Wij hoeven niet te werken, omdat wij anders geen eten zullen hebben. Maar wij werken, omdat en als de Here ons tot arbeid roept.

Dat is de diepe vreugde, die Israël mocht beleven in het jubeljaar. Het was het grote feest van het herstel van het leven. Zowel van het geestelijk leven. Als van het maatschappelijke leven.

Maar de diepste betekenis van het jubeljaar ligt tenslotte in de Here Jezus Christus. Niet alleen dat Hij werkelijk voor onze zonden heeft betaald en ons uit de slavernij van de duivel heeft verlost. Maar het gaat nog dieper. Want het getal vijftig speelt in de Bijbel niet alleen hier, in het Oude Testament, een rol in de viering van het jubeljaar. Maar ook in het Nieuwe Testament.

Want nadat de Here Jezus op de Goede Vrijdag voor onze zonden heeft betaald, en op de Paasmorgen is opgestaan, stort Hij op de vijftigste dag, de dag van Pinksteren de Geest van de wedergeboorte, de Geest van het nieuwe leven uit. De Geest die het leven

werkelijk herstelt. De ons stenen hart wegneemt en daar een hart van vlees voor in de plaats geeft. Die ons de wet van God niet alleen leert, maar zelfs in het hart schrijft.

Het jubeljaar wordt vervuld in het Pinksterfeest. Het feest van het nieuwe leven. Het herstelde leven met God en met elkaar. Een leven dat o.a gestalte krijgt doordat we niet leven alsof ons eten van onze inspanning afhankelijk is. Maar dat we leiden in het geloof. In het geloof dat de God die zijn Zoon gegeven heeft om onze schuld te verzoenen, ons nu, nu we verzoend zijn, ook alles zal geven wat we voor ons lichaam nodig hebben.

Amen